

PRAWO DO RENTY ZUS PORADNIK I WZORY

JOANNA SILUK

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO JOANNA SILUK

UL. OBROŃCÓW BYDGOSZCZY 8/3

85-054 BYDGOSZCZ

TEL. 530 633 600

Renta z tytułu niezdolności do pracy

Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach składkowych albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

W przypadku osób legitymujących się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszący co najmniej **20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny** oraz będących całkowicie niezdolnymi do pracy nie jest wymagane aby niezdolność do pracy powstała w okresach podlegania ubezpieczeniu lub w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Warunek posiadania wymaganego **okresu składkowego i nieskładkowego**, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, 5 lat podlegania ubezpieczeniu (dotyczący osób, których niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat) powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem

powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Posiadanie 5-letniego stażu nie jest wymagane do ubezpieczonych, którzy udowodnili okres składkowy, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Niezdolność do pracy przed ukończeniem 20 lat

Jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 1 roku warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe.

Renta stała a okresowa

Osobie spełniającej warunki formalne do uzyskania renty przysługuje:

- renta stała - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała
- renta okresowa - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa. Taka renta przysługuje ubezpieczonemu przez okres wskazany w decyzji organu rentowego.

Przywrócenie prawa do renty

Prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy.

Jest to korzystne rozwiązanie dla osób, które z powodu pobierania przez dłuższy okres czasu renty nie legitymują się stażem (okresem składkowym i nieskładkowym).

Niezdolność do pracy

Niezdolną do pracy jest osoba, która **całkowicie lub częściowo** utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania **jakiegokolwiek pracy**.

Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy **zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji**.

Renta dla osoby częściowo niezdolnej do pracy wynosi 75% renty dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy.

Zasady oceny niezdolności do pracy

Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;
- 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Niezdolność do pracy orzeka się na okres **nie dłuższy niż 5 lat**, chyba, że według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu.

Renta dla osób w wieku przedemerytalnym

Jeżeli osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy przez okres co najmniej ostatnich 5 lat poprzedzających dzień badania lekarskiego brakuje mniej niż 5 lat do osiągnięcia wieku, w przypadku dalszego stwierdzenia niezdolności do pracy orzeka się niezdolność do pracy na okres do dnia osiągnięcia tego wieku.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji

W przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych orzeka się niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji jest podstawą przyznania dodatku pielęgnacyjnego.

Procedura oceny niezdolności do pracy

Oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia:

- 1) daty powstania niezdolności do pracy,
- 2) trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy,
- 3) związku przyczynowego niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami,
- 4) trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- 5) celowości przekwalifikowania zawodowego

- dokonuje w formie orzeczenia **lekarz orzecznik Zakładu**.

Ustalanie dat powstania i trwania niezdolności do pracy

Jeżeli nie ma możliwości ustalenia daty powstania niezdolności do pracy, natomiast ustalono okres, w którym niezdolność do pracy powstała, za datę powstania niezdolności przyjmuje się datę końcową tego okresu. Jeżeli nie ma możliwości ustalenia ani daty, ani okresu powstania niezdolności do pracy, za datę powstania niezdolności przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku o świadczenie.

Sprzeciw do komisji lekarskiej

Od orzeczenia lekarza orzecznika osobie zainteresowanej przysługuje **sprzeciw** do komisji lekarskiej Zakładu, zwanej dalej "komisją lekarską", **w ciągu 14 dni** od dnia doręczenia tego orzeczenia.

Sprzeciw wnosi się za pośrednictwem jednostki organizacyjnej Zakładu właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej.

Wniesienie sprzeciwu po terminie

Komisja lekarska **nie rozpatruje** sprzeciwu wniesionego po terminie.

W uzasadnionych przypadkach Zakład, **na wniosek osoby** zainteresowanej, może przywrócić termin na wniesienie sprzeciwu, w tym w szczególności w razie odrzucenia przez sąd odwołania od decyzji w przypadku określonym w art. 477⁹ § 3¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego.

Zarzut wadliwości orzeczenia

Prezes Zakładu, w terminie 14 dni od dnia wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika, może zgłosić zarzut wadliwości orzeczenia i przekazać sprawę do rozpatrzenia komisji lekarskiej. O zgłoszeniu zarzutu wadliwości orzeczenia jednostka organizacyjna Zakładu niezwłocznie zawiadamia osobę zainteresowaną.

Orzekanie przez Komisję Lekarską

Komisja lekarska, rozpatrując sprzeciw lub zarzut wadliwości, dokonuje oceny niezdolności do pracy i jej stopnia oraz ustalenia:

- 1) daty powstania niezdolności do pracy,
- 2) trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy,
- 3) związku przyczynowego niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami,
- 4) trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- 5) celowości przekwalifikowania zawodowego

Komisja lekarska dokonuje rozstrzygnięcia **w formie orzeczenia**.

Podstawa wydania decyzji

Orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Odwołanie do Sądu

Od decyzji Zakładu przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie miesiąca od dnia doręczenia odpisu decyzji.

Odwołanie do sądu przysługuje również w razie niewydania decyzji w terminie 2 miesięcy, licząc od dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie lub inne roszczenia.

Odwołanie wnosi się na piśmie do jednostki organizacyjnej Zakładu, która wydała decyzję, lub do protokołu sporządzonego przez tę jednostkę.

Jeżeli Zakład uzna odwołanie za słuszne, zmienia lub uchyla decyzję niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia odwołania. W tym wypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu.

Jeżeli odwołanie nie zostało w całości lub w części uwzględnione, Zakład przekazuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia odwołania, sprawę do sądu wraz z uzasadnieniem.

Odwołanie powinno zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji, określenie i zwięzłe uzasadnienie zarzutów i wniosków oraz podpis ubezpieczonego albo jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika.

WZÓR SPRZECIWU OD ORZECZENIA LEKARZA ORZECZNIKA

(miejsowość, data)

(imię nazwisko, adres)

PESEL:

Znak sprawy:

Komisja Lekarska
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddział w ...

SPRZECIW OD ORZECZENIA LEKARZA ORZECZNIKA

Wnoszę sprzeciw od orzeczenia lekarza orzecznika z dnia ...

Nie zgadzam się z orzeczeniem ponieważ: ... (zwięźle wskazujemy dlaczego orzeczenie w naszej ocenie jest nieprawidłowe)

Wnoszę o przeprowadzenie badania przez Komisję Lekarską ZUS.

(podpis)

WZÓR ODWOŁANIA DO SĄDU

(miejscowość), dnia .....

Sąd Okręgowy w .....

Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
/ Wydział Ubezpieczeń Społecznych
(w zależności od Sądu)Za pośrednictwem: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddział w .....
ul. ....
.....

Odwołujący się: .....

.....

.....

PESEL: .....

Odwołanie

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w .....

z dnia ..... r. znak: .....

Wnoszę o:

- 1) zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mi prawa do renty z tytułu *całkowitej/częściowej* niezdolności do pracy,
- 2) ustalenie, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Ponadto, wnoszę o:

- 1) przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych lekarzy sądowych, z uwzględnieniem w składzie: biegłego z zakresu:

(wymieniamy lekarzy specjalistów – te schorzenia na które się leczymy)
na okoliczność stwierdzenia mojej *całkowitej/częściowej* niezdolności do pracy i przewidywanego okresu jej trwania.

Uzasadnienie

W dniu .... złożyłem/am wniosek o przyznanie renty z powodu niezdolności do pracy.

Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia ..... oraz Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia ..... stwierdzili, że nie jestem niezdolny/a do pracy (lub stwierdzili, że *jestem częściowo niezdolny/a do pracy*).

Nie zgadzam się z taką oceną mojego stanu zdrowia ponieważ:

.... *(uzasadniamy, wskazujemy, które schorzenia powodują naszą niezdolność do pracy)*

Wnoszę o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych i o zmianę zaskarżonej decyzji.

(podpis)

Załączniki:

- odpis odwołania
- dokumentacja medyczna *(jeżeli nie była przedłożona uprzednio w ZUS)*